

ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟ

ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ

Καραγιάννης Δημήτρης
Αρχιτέκτονας

Ρόδος Ιούλιος 1996

Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΕΥΡΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ

Ο σημερινός ξενοδόχος επιχειρηματίας βιώνει τις ραγδαίες εξελίξεις που επιτελούνται στον χώρο του τουρισμού και πολλές φορές αδυνατεί να τις παρακολουθήσει. Οι προβλέψεις του για διάστημα μεγαλύτερο των 2 ετών κινδυνεύουν να πέσουν έξω. Ο τουρισμός είναι ευαίσθητος και ευάλωτος και κάθε συγκυρία πολιτική, οικονομική κα. Τον επηρεάζει δραστικά.

Πως οι ξενοδόχοι βλέπουν τον τουρισμό και την προοπτική ανάπτυξής του, Προβληματισμοί:

- Ξενοδοχεία μικρά να επιδοτούνται για να κλείνουν και να κρατηθεί υγιής ανταγωνισμός ανάμεσα στα υπόλοιπα, Μικρά προβληματικά ξενοδοχεία, συμπίεζουν τις τιμές τους, προσφέρουν υποβαθμισμένο προϊόν και δημιουργούν πρόβλημα στα ξενοδοχεία Γ' και Β' τάξης;
- Πρέπει να δοθούν επιδοτήσεις για τον εκσυγχρονισμό των ξενοδοχείων και κίνητρα ώστε να διεκπεραιώνονται γρήγορα και ευέλικτα οι εργασίες αναβάθμισης τους. Οι μέχρι τώρα εμπειρίες δείχνουν ότι ο χρόνος ολοκλήρωσης και αποπληρωμής είναι εξοντωτικά μεγάλος για τον ξενοδόχο. Με λίγα λόγια ο νόμος του εκσυγχρονισμού να γίνει πιο ευέλικτος.
- Να δοθούν κίνητρα στα μικρά διαμερίσματα ώστε να εκσυγχρονιστούν και να αποκτήσουν επί πλέον τηλεόραση, ψυγείο, A/C, στεγνωτήρα μαλλιών κλπ. αφού πλέον αυτά θεωρούνται βασικές προσφερόμενες διευκολύνσεις προς τον πελάτη.
- Η ανάγκη αντιμετώπισης του κυκλοφοριακού προβλήματος στο κέντρο της πόλης είναι γνωστή σε όλους. Όπως γνωστό είναι και το ότι τα μικρά ξενοδοχεία της πόλης αναγκάζονται να κλείσουν το ένα μετά το άλλο λόγω της ηχορύπανσης και του έντονου κυκλοφοριακού.
- Είναι κοινή άποψη ότι το μονοπώλιο της Ολυμπιακής είναι ένα μεγάλο εμπόδιο στην τουριστική ανάπτυξη του τόπου. Τα εισητήρια είναι πολύ ακριβά και κάνουν απλησίαστο τον προορισμό. Το προσφερόμενο service από την εταιρεία δεν ακολουθεί την εξέλιξη του ανταγωνισμού. Η αρτισκληρωτική στάση της απέναντι στις προκλήσεις των καιρών έχει κοστίσει πολύ στον τουρισμό. Είναι χαρακτηριστικό το ότι ο χρόνος για την παραλαβή των αποσκευών στα αεροδρόμιά μας των πελατών πτήσεων

- Με τα θέματα των Τραπεζών, οι επιχειρήσεις δεν είναι όλες υγιείς εδώ και πολύ καιρό και δυστυχώς ο αριθμός τους αυξάνεται εις βάρος βέβαια των υγιών. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να δέχονται πιέσεις και να πωλούν σε τιμές χαμηλότερες πολύ από τις αρμόζουσες στην κατηγορία τους, προκειμένου ν'αντιμετωπίσουν βραχυπρόθεσμες οικονομικές τους ανάγκες εις βάρος της μακροπρόθεσμης επιβίωσής τους. Οι ξενοδόχοι γνωρίζουν καλά και πρέπει να βοηθηθούν να το πετύχουν, ότι μεταξύ των υγιών και μη επιχειρήσεων, πρέπει να αναπτυχθεί υγιής ανταγωνισμός.
- Η αντιμετώπιση των μεγάλων ολιγοπωλίων που έχουν επιβάλλει οι Tour Operators, είναι θέμα επιβίωσης των ξενοδόχων, αφού πλέον οι πιέσεις στις τιμές είναι τέτοιες που πλέον μπορούμε να πούμε ότι επιβάλλονται και δεν υπάρχει περιθώριο διαπραγμάτευσης. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι τιμές του 1996 είναι ίδιες με αυτές του 1995 οι οποίες είχαν μόνο μια αύξηση της τάξης του 12-15% στην Ρόδο. Οι τιμές που ξεκίνησαν να υπογράφονται για το 1997 είναι στην καλύτερη περίπτωση ίδιες με το 1996. Όμως σε πολλές περιπτώσεις είναι χαμηλότερες γιατί έχουν δωθεί πολλά κίνητρα στους πελάτες πχ όλα τα παιδιά σε όλες της περιόδους δωρεάν (με τις υπάρχουσες τιμές) κλπ.
- Η Ρόδος θεωρείται ακριβότερος προορισμός για τους Ευρωπαίους ακόμη και από τους εξωτικούς προορισμούς, λόγω του ακριβού ναύλου μεταφοράς. Το Ελληνικό κράτος θα στηρίξει τον τουρισμό αν δώσει κίνητρα στις αεροπορικές εταιρίες charter, αν βοηθήσει στην μείωση των καθυστερήσεων των αεροπλάνων στα ελληνικά αεροδρόμια και αν μειώσει δραστικά το επιβαλλόμενο και μη ανταποδοτικό μέχρι στιγμής σπατάσιμο.
- Η χώρα μας, οι ξενοδόχοι και οι εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις, έχουν μια τελευταία ευκαιρία για αναβάθμιση και ανάπτυξη μέσα από τα εκπαιδευτικά προγράμματα ανέργων ή ενδοεπιχειρησιακά που επιδοτεί η ΕΕ. Η Πορτογαλία έχει ήδη περάσει όλο το προσωπικό της από εκπαίδευση και το ίδιο έκανε προϋγούμενα με το 1ο Πακέτο Ντελλόρ η Ισπανία. Δεν νοείται αναβάθμιση τουριστικού προϊόντος αν δεν συνοδεύεται από ταυτόχρονη ανάπτυξη ικανοτήτων του προσωπικού που προσφέρει υπηρεσίες. Κάθε επένδυση σε πάγια, είναι ανώφελη αν δεν έχει γίνει το αντίστοιχο στο ανθρώπινο δυναμικό. Είναι σημαντικό ότι οι ξεν/κές επ/σεις είναι εντάσεως ανθρώπινου δυναμικού και εκεί πρέπει να δοθεί το μεγαλύτερο βάρος των επιχειρηματιών.
- Σαν συνέχεια των ανωτέρων, θα πρέπει να τονισθεί η ανάγκη αναβάθμισης και στήριξης των εδώ Τουριστικών Σχολών που τροφοδοτούν στελέχη στις ξεν/κές επ/σεις ανά την Ελλάδα. Η ΑΣΤΕΡ κλείνει φέτος 40 χρόνια επιτυχούς λειτουργίας. Υπάρχει ανεκμετάλλευτο πεδίο στη σύνδεση των σχολών με την παραγωγή που είναι οι επιχειρήσεις, και είναι επιτακτική ανάγκη και για τα δύο μέρη αυτό να συντονιστεί από την διεύθυνση των Σχολών και την ΕΞΡ και να προχωρήσει το ταχύτερο.
- Η μείωση του κόστους μέσα από τα ίδια τα ξενοδοχεία όχι εις βάρος του προσφερόμενου προϊόντος αλλά από άλλες πηγές όπως πχ ενέργεια είναι

ένας τομέας όπου δεν έχει αναπτυχθεί όσο πρέπει. Έως τώρα η εύκολη λύση για την μείωση του κόστους, ήταν μείωση της ποιότητας φαγητού, των παρεχόμενων υπηρεσιών, μείωση προσωπικού κλπ. Οι ξενοδόχοι με την βοήθεια των συνεργατών τους μηχανικών, πρέπει να μειώσουν δραστικά το κόστος τους εκμεταλλευόμενοι τις φυσικές πηγές ενέργειας. Ανενεμογεννήτριες, ηλιακοί, υγραέριο, ιονιστές νερού, κα όχι μόνο, μειώνουν το κόστος αλλά και την χρήση χημικών φαρμάκων κλπ.

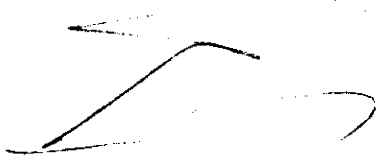
- Η εκπαίδευση του τεχνικού προσωπικού των μονάδων θα λύσει προβλήματα λειτουργικά και θα οδηγήσει έμμεσα σε ικανοποίηση του πελάτη και άμεσα σε μείωση του κόστους. Το τεχνικό προσωπικό συνήθως δεν έχει την απαραίτητη γνώση χειρισμού των μηχανημάτων και προβλημάτων και ιδιαίτερα της νέας τεχνολογίας. Αυτό τους κάνει αρνητικούς και δύσκολους στην αποδοχή νέων μηχανημάτων και εφαρμογών και μπλοκάρει την οικονομία και ανάπτυξη της μονάδας. Ειδικά σεμινάρια πρέπει να οργανωθούν κα γι' αυτό τον τομέα.
- Απαιτήση των ξενοδοχών είναι να υπάρχει Εθνική πολιτική τουρισμού, προγραμματισμένη και οργανωμένη έγκαιρα. Κραυγαλέα παραδείγματα της κατάστασης που επικρατεί είναι το μικρό ποσόν που δαπανάται από την χώρα μας για την προβολή και διαφήμισή της (το 1994 το ποσόν ήταν 3 δις και μετά από πιέσεις αποφασίστηκε να πλησιάσει τα 10 δις όταν η Τουρκία ξοδεύει 30 δις), η καθυστερημένη παρουσίασή της (ο ΕΟΤ κάθε χρόνο προκυρύσσει διαγωνισμούς διαφήμισης αφού ξεκινήσει η σαιζόν) με αποτέλεσμα να γίνεται ΣΠΑΤΑΛΗ και μόνο του δημοσίου χρήματος. Τελευταίο δείγμα της προχειρότητας που επικρατεί η βεβιασμένη κατάργηση εν μέρει του σπατασήμου από την Υπουργό Ανάπτυξης μόνο για τους αλλοδαπούς κατά 1000 δρχ και έως τις 30/10/96. Καμμία αναφορά δεν έχει γίνει για μείωση στην επόμενη σαιζόν και δεν λαμβάνεται υπ' όψη ότι η μείωση μπορεί να βοηθήσει μόνο αν δοθεί τώρα που ετοιμάζονται τα προγράμματα πωλήσεων γι' αυτήν (μπροσούρες, τιμές κλπ).
- Είναι γνωστό ότι το ίδιο το Υπουργείο Τουρισμού ταλαιπωρείται από την στιγμή της ίδρυσής του αφού αενάως σχηματίζεται για να καταργηθεί. Την ίδια τύχη έχει κάθε φορά και ο εκάστοτε Γενικός Γραμματέας του ΕΟΤ, αφού πολλές φορές ασχολείται με τουρισμό ενώ είναι οδοντίατρος, μηχανικός, μη πτυχιούχος κλπ, και πριν προλάβει να ενημερωθεί έχει αλλάξει με όλες τις γνωστές συνέπειες.
- Εδώ και χρόνια προκυρήσσεται η κατασκευή της μαρίνας, η αναβάθμιση του golf Αφάντου, η αποκατάσταση των Θέρμων της Καλλιθέας κλπ Μελέτες πάνε κι έρχονται απαιτήσεις για ποιοτικό τουρισμό στα χαρτιά, υποσχέσεις για αναβάθμιση της τουριστικής μας υποδομής με σκοπό να προσελκύσουμε υψηλής ποιότητας τουρίστες. Όμως ακόμα το αεροδρόμιο στερείται βασικών διευκολύνσεων για τους πελάτες που έρχονται και αναχωρούν με αποτέλεσμα να καταστρέφεται κάθε θετική εικόνα του επισκέπτη από το νησί και το ξενοδοχείο παραμονής του. Τα ίδια ισχύουν και για το λιμάνι. Ολ' αυτά δεν είναι θεωρίες αφού αποτυπώνονται σε αρνητικά νούμερα πάνω στις τιμές συμβολαίων που υπογράφουν οι

ξενοδόχοι με τους Τ.Ο. Αν πούμε ότι η ιδιωτική πρωτοβουλία όχι μόνο πλήττεται αλλά και **επιδοτεί** άμεσα την έλλειψη στοιχειώδους υποδομής στις εισόδους του νησιού, αυτό σίγουρα δεν είναι υπερβολή.

- Συμπληρωματικές μορφές τουρισμού, όπως είναι ο θαλάσσιος, ο πολιτιστικός, ο ιστορικός, ο περιπατικός, ο ποδηλατικός, κλπ δεν έχουν αναπτυχθεί και δεν έχουν στηριχθεί από το κράτος παρά τις εκάστοτε διακυρήξεις στα συνέδρια και τις μελέτες και εξαγγελίες που κατά καιρούς γίνονται από το ΕΒΕΔ και άλλους φορείς. Αφήνω τελευταία την ανάπτυξη του **συνεδριακού τουρισμού**, αφού το νησί είναι ιδανικό γι' αυτήν την μορφή τουρισμού, είναι διαπιστωμένο αυτό από μελέτες και ειδικούς που έχουν ασχοληθεί με το θέμα. Και μόνο η ανάπτυξη των συνεδρίων θα έδινε τέτοια ώθηση οικονομική σε όλες τις παραγωγικές τάξεις του νησιού, που ο Δήμος θα προσανατόλιζε τις υπηρεσίες του και οι ξενοδόχοι θα έστρεφαν το βάρος της διαφήμισης σ' αυτό τον χώρο. Είναι κρίμα γιατί τα πρώτα βήματα έχουν γίνει, επίσκεψη σε ανάλογες πόλεις της Ν.Γαλλίας που κυριολεκτικά σώθηκαν από το οικονομικό αδιέξοδο, η υποδομή υπάρχει και λείπει μόνο η βούληση που θα οδηγήσει σε συστηματικοποίηση ενεργειών. Το σημαντικότερο βήμα για να αναπτυχθεί ο συνεδριακός τουρισμός, είναι να συνδεθεί η Ρόδος με κανονικές πτήσεις με τις μεγάλες πρωτεύουσες της Ευρώπης. Η μεταφορά συνέδρων μέσω Αθήνας είναι ανασταλτικός παράγοντας για δύο βασικούς λόγους. Τον χρόνο που χάνουν οι σύνεδροι, λαμβανομένου υπ' όψη του profile τους, και το απαράδεκτο αεροδρόμιο των Αθηνών για να υποδεχθεί και να φιλοξενήσει έστω και προσωρινά τέτοιου επιπέδου επισκέπτες. Αυτό έχει δοθεί επίσημα από οργανωτές συνεδρίων που πλέον έχουν διαγράψει την Ρόδο από τα προγράμματά τους.
- Η σύσταση του πρόσφατου Φορέα Τουρισμού, που αποτελείται από 70 μέλη χωρίς να περιλαμβάνει εκπροσώπους της τουριστικής περιφέρειας, είναι δείγμα της συγκεντρωτικής εθνικής πολιτικής και σ' αυτό τον χώρο. Μόνο αν μεταφερθούν τα κέντρα αποφάσεων στην περιφέρεια και διατηρήσουν την ιδιαιτερότητα του κάθε τόπου, έχουμε ελπίδα για αποτελεσματικές και γρήγορες ενέργειες. Ένας ισχυρός φορέας τουρισμού θα έδινε γρήγορες και επιτυχημένες λύσεις σε συγκεκριμένα και ιδιαίτερα προβλήματα του κάθε τόπου. Δεν έχουν τα ίδια προβλήματα πχ η Ρόδος, η Αθήνα, η Κέρκυρα, η Χαλκιδική και δεν είναι δυνατόν να έχουν τις ίδιες λύσεις σ' αυτά.
- Ο ίδιος ο ξενοδόχος είναι καιρός ακόμα να συνηθίσει να κάθεται στο θρανίο, να ενημερωθεί για τις σύγχρονες τάσεις, να καταλάβει απλά τι θέλει ο τουρίστας και πως μπορεί να του το προσφέρει με τον καλύτερο τρόπο και το χαμηλότερο κόστος. Η έννοια της **ποιότητας** στις υπηρεσίες θεωρείται προϋπόθεση και το ISO 9000 έχει μπει στα ξενοδοχεία που προβλέπουν τις ανάγκες της αγοράς.
- Η ευαισθητοποίηση στα θέματα της οικολογίας, στη χρήση της νεας τεχνολογίας είναι απαραίτητη και δεν θεωρείται πλέον πολυτέλεια. Αφού αποτελεί βασικό κριτήριο επιλογής σε ορισμένες εθνικότητες (Γερμανοί) για τον προορισμό των διακοπών τους.

Ο επιχειρηματίας ξενοδόχος περνά αυτή την στιγμή μια δύσκολη στιγμή αφού είναι ο άμεσος αποδέκτης της οικονομικής κρίσης που μαστίζει την Ευρώπη ολόκληρη. Έχει ανάγκη από καλούς συνεργάτες που θα τον στηρίξουν με τις γνώσεις τους και θα τον βοηθήσουν να μειώσει αφ'ενός το κόστος του και αφ'ετέρου να βελτιώσει τις υπηρεσίες που προσφέρει. Το μέλλον είναι για τις επιχειρήσεις που θα αναπτύξουν φιλοσοφία με κέντρο τον άνθρωπο πελάτη, εργαζόμενο, ευαισθησία στο φυσικό περιβάλλον και εφαρμογή της νέας τεχνολογίας.

Η λύση στα προβλήματα του τόπου θα βρεθεί μέσα από εμάς τους ίδιους. Είμαστε πεπεισμένοι ότι το κράτος είναι ανίκανο να στηρίξει τον τουρισμό. Το μόνο που ζητάνε οι επιχειρηματίες είναι τουλάχιστον να μην εμποδίζονται στο δύσκολο και υπεύθυνο έργο τους. Οι ίδιοι είναι αποφασισμένοι να αγωνιστούν για την επιβίωσή των επιχειρήσεών τους, Και θα αγωνιστούν σκληρά γιατί αυτοί τουλάχιστον γνωρίζουν καλά ότι η **επιβίωση δεν είναι υποχρεωτική.**

Δημήτρης Καργιάννης